

БӨЛІМ: ПСИХОЛОГИЯ

Ата-аналық көзқарастар мен реакцияларды өлшеу әдістемесі (PARI)

ЖАРИЯЛАНДЫ
22.11.2022СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/126753/>**Садыркул Н.Г.****Болтаева А.М.**

Әл — Фараби атындағы ҚазҰУ

Ата-аналық көзқарастар мен реакцияларды өлшеу әдістемесі (PARI)

Ата-аналық көзқарастар мен реакцияларды өлшеуге арналған **PARI** (parental attitude research instrument) әдістемесі — ата-аналардың, отбасылық өмірдің әртүрлі аспектілеріндегі отбасылық рөлге қатынасын зерттеуге арналған. Авторлары — американдық психологтар *Е. С. Шеффер* және *Р. С. Белл* зерттеп шығарған. Бұл әдіс Польшада (Рембовски) және Чехословакияда (Котаскова) кеңінен қолданылды. Орыс тіліндегі үлгідегі әдістеменің алғашқы сынамасын психология ғылымдарының кандидаты Т. В. Нещерет 1980 жылы жүргізді.

Әдістеменің мақсаты:

«Ата-аналық көзқарастар мен реакцияларды өлшеу» сауалнамасы ата-аналардың (ең алдымен аналардың) жалпы балаларға, сондай-ақ отбасылық өмірдің әртүрлі аспектілеріне (отбасылық рөлге) қатынасын зерттеуге арналған. Әдістеме отбасылық қатынастардың, отбасылық өмірді ұйымдастырудың ерекшеліктерін бағалауға мүмкіндік береді.

Әдістеменің сипаттамасы

«Ата-аналық көзқарастар мен реакцияларды өлшеу» әдістемесі отбасылық өмір мен бала тәрбиесіне қатысты 115 сұрақтан тұрады. Әдістемеді ата-ананың балаға және отбасындағы өмірге деген көзқарасының әртүрлі аспектілеріне қатысты 23 шкала

(белгілер) көрсетілген. Әрбір шкала белгілі бір ретпен орналастырылған 5 мәлімдемені қамтиды: бір шкалаға жататын пайымдаулар әрбір 23 ұпай сайын қайталанады. Жауап беруші оларға деген көзқарасты толық немесе ішінара келісім немесе келіспеушілік түрінде білдіруі керек.

Әдістеме шкалалары:

1. Вербализация (балаға сөйлеуге мүмкіндік беру).
2. Шамадан тыс күтім (баланы қиындықтардан қорғау).
3. Отбасына тәуелділік (ананың үй иесінің рөлін шектеуі).
4. Баланың ерік-жігерін басу.
5. Ата-аналардың «құрбандығы».
6. Ренжітуден қорқу (балаға зиян келтіруден қорқу).
7. Ерлі-зайыптылардың қақтығыстары.
8. Ата-аналардың қаталдығы.
9. Ата-аналардың тітіркенуі.
10. Отбасынан тыс әсерлерді жою (баланың анасына тәуелділігі).
11. 11.Ата-ананың шамадан тыс беделі (баланың ата-анасына тәуелділігін ынталандыру).
12. Баланың агрессивтілігін басу.
13. Үй иесінің рөліне қанағаттанбау (ата-аналардың «қиналуы»).
14. Серіктестік (ата-ана мен баланың теңдігі).
15. Баланың белсенділігін ынталандыру.
16. Жанжалдан жалтару (баламен қарым-қатынасқа түсуден қашу).
17. Күйеуінің немқұрайлылығы (күйеуінің әйеліне немқұрайлы қарауы).
18. Баланың жыныстық қатынасын басу.
19. Ананың үстемдігі.
20. Ата-ананың обсессивтілігі, баланың әлеміне араласу.
21. Ата-аналар мен балалар арасындағы серіктестік.
22. Баланың дамуын жеделдетуге деген ұмтылыс.
23. Ананың өз бетінше іс тындыра алмаушылық (баланы тәрбиелеуде сырттан көмек қажет).

Олардың 8 белгісі отбасылық рөлге деген көзқарасты сипаттайды, ал 15-і ата-ана мен бала қарым-қатынасына қатысты. Бұл 15 белгі келесі 3 топқа бөлінеді:

- 1 – оңтайлы эмоционалды байланыс;

2 – баламен шамадан тыс эмоционалды қашықтық;

3 – балаға шамадан тыс шоғырлану.

1. **Отбасылық рөлге деген көзқарас** 8 белгінің көмегімен сипатталады, олардың сауалнама парағындағы нөмірлері 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23:

— отбасына тәуелділік (ананың үй иесінің рөлін шектеуі) (3);

— ата-аналардың «құрбандығы». (5);

— неке қақтығыстары (7);

-ата-ананың шамадан тыс беделі (баланың ата-анасына тәуелділігін ынталандыру) (11);

— үй иесінің рөліне қанағаттанбау (ата-аналардың «қиналуы») (13);

— күйеуінің немқұрайлылығы (күйеуінің әйеліне немқұрайлы қарауы) (17);

— ананың үстемдігі (19);

— ананың өз бетінше іс тындыра алмауы (баланы тәрбиелеуде сырттан көмек қажет) (23).

2. **Ата-ананың балаға қатынасы:**

а) оңтайлы эмоционалды байланыс (4 белгіден тұрады, олардың әдістеме парағындағы нөмірлері 1, 14, 15, 21):

— вербализация (балаға сөйлеуге мүмкіндік беру) (1);

— серіктестік (ата-ана мен бала теңдігі) (14);

— баланың белсенділігін ынталандыру (15);

— ата-аналар мен балалар арасындағы серіктестік (21).

б) баламен шамадан тыс эмоционалды қашықтық (3 белгіден тұрады, олардың 8, 9, 16 сауалнама парағындағы нөмірлері):

— ата-аналардың қатаңдығы (8);

— ата-аналардың тітіркенуі (9);

— жанжалдан жалтару (баламен қарым-қатынасқа түсуден қашу) (16).

в) балаға шамадан тыс шоғырлану (8 белгімен сипатталады, олардың сауалнама парағы бойынша нөмірлері)»2, 4, 6, 10, 12, 18, 20, 22):

— шамадан тыс күтім (баланы қиындықтардан қорғау) (2);

- баланың ерік-жігерін басу (4);
- ренжітуден қорқу (балаға зиян келтіруден қорқу) (6);
- отбасынан тыс әсерлерді жою (баланың анасына тәуелділігі) (10);
- баланың агрессивтілігін басу (12);
- баланың жыныстық қатынасын басу (18);
- ата-ананың обсессивтілігі, бала әлеміне араласу (20);
- баланың дамуын жеделдетуге деген ұмтылыс (22).

Нұсқаулық: «Төмендегі мәлімдемелерді оқып шығыңыз және олардың әрқайсысын келесідей бағалаңыз:

- А — егер сіз осы ережемен толық келіссеңіз;
- а- егер сіз осы ережемен жартылай келіссеңіз;
- б — егер сіз осы ережемен жартылай келіспесеңіз;
- Б — егер сіз осы ережемен толық келіспесеңіз».

Мұнда дұрыс және бұрыс жауаптар жоқ. Сіз өз пікіріңізге сәйкес жауап бересіз. Барлық сұрақтарға жауап беру өте маңызды.

Кейбір мәлімдемелер сізге ұқсас болып көрінуі мүмкін, бірақ олардың барлығы ата-ана тәрбиесі туралы көзқарастардағы мүмкін, тіпті шамалы айырмашылықтарды анықтау үшін қажет.

Жауап туралы ұзақ ойланбаңыз, тез жауап беріңіз, сіздің ойыңызға бірінші келген ой бойынша бірден жауап беруге тырысыңыз».

Тесттегі сұрақтар саны: 115

Сауалнама мәтіні

1. Егер балалар өз көзқарастарын дұрыс деп санаса, олар ата-анасының пікірімен келіспеуі мүмкін.
2. Жақсы ана балаларын кішігірім қиындықтардан, қорлықтан қорғауы керек.
3. Жақсы ана үшін үй және отбасы өмірдегі ең маңызды нәрсе.
4. Кейбір балалардың нашар болғаны сонша, өздерінің игілігі үшін оларды үлкендерден қорқуды үйрету керек.
5. Балалар ата-анасының олар үшін көп нәрсе жасайтынын білуі керек.
6. Кішкентай баланы жуу кезінде құлап қалмас үшін әрқашан қатты ұстау керек.
7. Жақсы отбасында түсініспеушілік болмайды деп ойлайтын адамдар өмірді білмейді.
8. Бала өскенде ата-анасына қатаң тәрбие бергені үшін алғыс айтады.
9. Күні бойы баламен бірге болу жүйкенің шаршауына әкеледі.
10. Бала ата-анасының көзқарасы дұрыс па деп ойламағаны дұрыс.
11. Ата-ана өз балаларының бойында өзіне толық сенім ұялатуы керек.
12. Баланы қандай жағдайда да ұрыс-керістерден аулақ болуға үйрету керек.
13. Үй шаруасындағы ана үшін ең сорақысы — ол өз міндеттерін орындаудан босату оңай емес екенін сезіну.
14. Ата-ананың балаларға бейімделуі керісінше емес.
15. Бала өмірде көптеген қажетті нәрселерді үйренуі керек, сондықтан оған құнды уақытты босқа өткізуге жол бермеу керек.
16. Баланың өтірік айтқанына бір рет келіссеңіз, ол мұны үнемі жасайды.
17. Егер әкелер бала тәрбиесіне араласпаса, аналар баламен жақсырақ айналысар еді.
18. Баланың көзінше гендерлік мәселелер туралы айтпаңыз.
19. Анасы үйді, күйеуін, балаларын басқармаса, бәрі азырақ ұйымдастырылған болар еді.
20. Ана балалардың не ойлайтынын білу үшін бәрін істеуі керек.
21. Егер ата-аналар балаларының істеріне көбірек қызығушылық танытса, балалар жақсырақ және бақытты болар еді.
22. Балалардың көпшілігі физиологиялық қажеттіліктерін 15 айдан бастап өздігінен басқара алуы керек.
23. Жас ана үшін ең қиыны – бала тәрбиесінің алғашқы жылдарында жалғыз қалу.
24. Балаларды отбасылық өмір дұрыс емес деп есептесе де, отбасылық өмір туралы өз пікірін білдіруге ынталандыру керек.
25. Ана баласын өмір әкелетін көңілсіздіктерден қорғау үшін бәрін жасауы керек.

26. Уайымсыз өмір сүретін әйелдер өте жақсы аналар емес.
27. Балаларда пайда болатын зұлымдық көріністерін жою қажет.
28. Ана баласының бақыты үшін өз бақытын құрбан етуі керек.
29. Барлық жаңа аналар баламен қарым-қатынас жасаудағы тәжірибесіздіктен қорқады.
30. Ерлі-зайыптылар өз құқықтарын дәлелдеу үшін мезгіл-мезгіл ант беруі керек.
31. Балаға деген қатаң тәртіп оның бойында күшті мінез қалыптастырады.
32. Аналарды балаларының қасында жиі қинайтыны сонша, олар олармен бір минутқа артық бірге бола алмайтындай көрінеді.
33. Ата-ана баласының алдына жаман көзбен көрінбеуі керек.
34. Бала ата-анасын басқалардан артық сыйлауы керек.
35. Бала түсініспеушіліктерін ұрыс-керіспен шешудің орнына әрқашан ата-анасынан немесе мұғалімдерінен көмек сұрауы керек.
36. Балалармен үнемі бірге болу ананың білім алу мүмкіндіктері оның дағдылары мен қабілеттерінен төмен екеніне сендіреді (ол мүмкін, бірақ ...).
37. Ата-аналар өз әрекеттерімен балаларының ықыласына ие болуы керек.
38. Жетістікке жету жолында бағын сынамаған балалар кейінірек өмірде сәтсіздіктерге тап болуы мүмкін екенін білуі керек.
39. Баламен оның проблемалары туралы сөйлесетін ата-аналар баланы жалғыз қалдырып, оның істеріне араласпаған дұрыс екенін білуі керек.
40. Күйеулер, егер олар өзімшіл болғысы келмесе, отбасылық өмірге араласуы керек.
41. Қыздар мен ұлдардың бірін-бірі жалаңаш көруіне болмайды.
42. Әйелі өз бетімен мәселелерді шешуге жеткілікті түрде дайын болса, бұл балалар үшін де, күйеуі үшін де жақсы.
43. Баланың ата-анасынан сыры болмауы керек.
44. Егер сіз балалардың әзіл айтуын қабылдасаңыз және сіз оларды айтасыз, онда көптеген мәселелерді сабырлы және жанжалсыз шешуге болады.
45. Баланы ерте жүруге үйретсеңіз, оның дамуына жақсы әсер етеді.
46. Бала күтіміне және оны тәрбиелеуге байланысты барлық қиындықтарды анасы жалғыз жеңгені жақсы емес.
47. Баланың өзіндік көзқарасы және оны еркін жеткізу мүмкіндігі болуы керек.
48. Баланы ауыр жұмыстан қорғау керек.
49. Әйел үй шаруасы мен көңіл көтеруді таңдауы керек.
50. Ақылды әке баласын билікті құрметтеуге үйрету керек.

51. Балаларының тәрбиесіне жұмсаған еңбегі үшін алғыс алатын әйелдер өте аз.
52. Егер бала қиындыққа тап болса, кез келген жағдайда анасы әрқашан өзін кінәлі сезінеді
53. Жас жұбайлар өздерінің сезімдерінің күштілігіне қарамастан, әрқашан тітіркенуді тудыратын келіспеушіліктерге ие.
54. Мінез-құлық нормаларын құрметтеуге баулитын балалар жақсы, тұрақты және құрметті адамдарға айналады.
55. Күні бойы баламен жұмыс істейтін ананың мейірімді және сабырлы болуы сирек кездеседі.
56. Балалар ата-анасының көзқарасына қайшы келетін нәрсені үйден тыс жерде оқымауы керек.
57. Ата-анасынан дана адам жоқ екенін балалар білуі керек.
58. Басқа баланы ұрған балаға ақтау жоқ.
59. Жас аналар басқа себептерге қарағанда үйдегі қамаудан көбірек зардап шегеді.
60. Балаларды бас тартуға және бейімделуге мәжбүрлеу — ата-ананың жаман әдісі.
61. Ата-ана баласын бос уақытты босқа өткізбеуге, өз ісін табуға үйретуі керек.
62. Балалар ата-анасын әу бастан-ақ үйреніп алса, болмашы мәселелермен қинайды.
63. Анасы балаларының алдындағы міндеттерін дұрыс орындамаса, бұл әкенің отбасын асырау жөніндегі міндеттерін орындамағанын білдірсе керек.
64. Жыныстық мазмұндағы балалар ойындары балаларды жыныстық сипаттағы қылмысқа апаруы мүмкін.
65. Тек ана ғана жоспарлауы керек, өйткені үй шаруашылығын басқаруды өзі ғана біледі. ,
66. Мұқият ана баласының не ойлайтынын білуі керек.
67. Балалардың кездесулерде, достық кездесулерде, билерде және т.б. басынан өткен оқиғалары туралы ашық айтқан сөздерін құптай отырып тыңдайтын ата-аналар олардың тезірек әлеуметтік дамуына көмектеседі.
68. Балалар мен отбасы арасындағы байланыс неғұрлым тез әлсіресе, соғұрлым балалар өз мәселелерін шешуге тезірек үйренеді.
69. Ақылды ана баланың туғанға дейін және туғаннан кейін жақсы жағдайда болуы үшін қолдан келгеннің бәрін жасайды.
70. Балалар маңызды отбасылық мәселелерге араласуы керек.
71. Ата-аналар балалары қиын жағдайға түспеуі үшін қалай әрекет ету керектігін

білуі керек.

72. Көптеген әйелдер өздерінің лайықты орны — үй екенін ұмытады.
73. Балаларға ана қамқорлығы қажет, ол кейде жетіспейді.
74. Балалар аналарына жұмсаған еңбегі үшін көбірек қамқорлық жасап, алғыс айтулары керек.
75. Аналардың көпшілігі баласына кішігірім тапсырмалар беріп қинаудан қорқады.
76. Отбасылық өмірде сабырлы пікірталас арқылы шешілмейтін мәселелер көп.
77. Балалардың көпшілігін шындығынан гөрі қатаңырақ тәрбиелеу керек.
78. Бала тәрбиесі – ауыр, жүйкесі ауыр жұмыс.
79. Балалар ата-анасының қалай ойлайтынына күмәнданбауы керек.
80. Басқалардан гөрі балалар ата-анасын құрметтеуге тиіс.
81. Балаларды бокспен және күреспен айналысуға шақыруға болмайды, өйткені бұл дененің ауыр бұзылуына және басқа да мәселелерге әкелуі мүмкін.
82. Бір жаман нәрсе — ананың, әдетте, сүйікті істеріне бос уақыты жоқ.
83. Ата-аналар балаларды өмірдің барлық мәселелерінде өздеріне тең деп санауы керек.
84. Бала өзіне қажет нәрсені істесе, ол дұрыс жолда және бақытты болады.
85. Қайғылы баланы жалғыз қалдырып, онымен араласпау керек.
86. Кез келген ананың ең үлкен тілегі — күйеуінің түсінуі.
87. Бала тәрбиесіндегі ең қиын сәттердің бірі – жыныстық проблемалар.
88. Егер ана үйді басқарса және бәрін реттесе, бүкіл отбасы жақсы сезінеді.
89. Бала ананың бір бөлігі болғандықтан, оның өмірі туралы бәрін білуге құқығы бар.
90. Ата-анасымен қалжыңдауға және күлуге рұқсат етілген балалар олардың кеңестерін оңайырақ қабылдайды.
91. Ата-аналар баланы мүмкіндігінше ертерек физиологиялық қажеттіліктермен күресуге үйрету үшін бар күш-жігерін салуы керек.
92. Әйелдердің көпшілігі бала туылғаннан кейін демалу уақытынан гөрі көбірек қажет.
93. Бала өз мәселелерін ата-анасына жасырса, жазаланбайтынына сенімді болуы керек.
94. Баланың кез келген жұмысқа деген құштарлығын жоғалтпау үшін үйдегі еңбекке дағдыландырудың қажеті жоқ.
95. Жақсы ана үшін өз отбасымен сөйлесу жеткілікті.
96. Кейде ата-ана баланың еркіне қарсы әрекет етуге мәжбүр болады.

97. Аналар өз балаларының игілігі үшін бәрін құрбан етеді.
98. Ананың ең маңызды мәселесі-баланың әл-ауқаты мен қауіпсіздігі.
99. Некеде бір-біріне қарама-қарсы көзқарастағы екі адамның ұрысуы заңдылық.
100. Балаларды қатаң тәртіпте тәрбиелеу оларды бақытты етеді.
101. Әрине, егер балалары өзімшіл және өте талапшыл болса, анасы «жынды болады».
102. Бала ата-анасы туралы сын сөздерді ешқашан тыңдамауы керек.
103. Балалардың бірінші міндеті – ата-анаға сенім.
104. Ата-аналар, әдетте, күрескерлерден гөрі сабырлы балаларды жақсы көреді.
105. Жас ана өзін бақытсыз сезінеді, өйткені ол өзі алғысы келетін көп нәрсе оған қол жетімді емес екенін біледі.
106. Ата-ананың балаға қарағанда көбірек құқықтары мен артықшылығы болуы үшін негіз жоқ.
107. Бала уақытты босқа өткізудің қажеті жоқ екенін неғұрлым тез түсінсе, соғұрлым ол үшін жақсы.
108. Балалар ата-аналарын олардың мәселелерімен қызықтыру үшін барын салады.
109. Баласының анасы да өмірде қуанышқа мұқтаж екенін түсінетін ер адамдар аз.
110. Егер бала жыныстық мәселелер туралы көп сұраса, онда бір нәрсе дұрыс емес.
111. Тұрмысқа шыққанда әйел отбасындағы істерді басқаруға мәжбүр болатынын білуі керек.
112. Ананың парызы – баланың сырын білу.
113. Егер бала үй шаруасына қосылса, ол ата-анасымен тығыз байланыста болады және өз мәселелерінде оларға оңай сенеді.
114. Емізуді және бөтелкеден емізуді мүмкіндігінше тезірек тоқтату керек (баланы «өз бетінше тамақтандыруға» үйрету).
115. Балаларға қатысты анадан тым үлкен жауапкершілікті талап етуге болмайды.

Әдістеме нәтижелерін өңдеу және талдау. Ата-аналар тест сұрақтарына жауап бергеннен кейін әр шкала (белгі) бойынша ұпайлардың жалпы санын есептеу керек. Субъектілердің жауаптары келесідей бағаланады:

- «А» жауабы 4 баллмен бағаланады;
- «а» жауабы — 3 балл;
- «б» жауабы — 2 балл;
- «Б» жауабы — 1 балл.

Цифрлық мәнділік қосындысы белгінің ауырлығын анықтайды. Сонымен, белгінің максималды ауырлығы-20 балл, ең төменгісі — 5. Ең алдымен жоғары және төмен бағаларды талдаудың мағынасы бар.

Психолог үшін ата-аналардың отбасылық рөлге деген қарым-қатынасын анықтауға бағытталған шкалалар блогы үлкен қызығушылық тудырады. Бұл шкала блогын қатынастардың жеке аспектілерін сипаттайтын топтарға бөлуге болады:

-шаруашылық-тұрмыстық, отбасының тұрмысын ұйымдастыру (әдістемеде-3, 13, 19, 23 шкалалары);

— ерлі-зайыптылар, моральдық, эмоционалды қолдауға, бос уақытты ұйымдастыруға, жеке тұлғаны, өзін және серіктесті дамыту үшін орта құруға байланысты (әдістемеде-17 шкала);

— балаларды тәрбиелеуді қамтамасыз ететін қатынастар, «педагогикалық» (әдістемеде-5, 11 шкала).

3-шкала бойынша жоғары бағалар отбасы мен отбасылық өмір салтының басымдылығын, «істің» қайталама мүдделерін көрсетеді, ал керісінше келтіретін болсақ 13-шкала туралы айтуға болады. Осы белгі бойынша жоғары бағалары бар адамдар отбасына тәуелділікпен, рөлдер мен міндеттерді бөлудегі төмен келісімділікпен сипатталады. Отбасының интеграциясының төмен деңгейін 17, 19, 23 шкалалары бойынша жоғары бағалар көрсетеді.

Ата-ана мен бала қарым-қатынасы осы әдістемедегі талдаудың негізгі пәні болғанына қарамастан, «отбасылық рөлге деген көзқарас» блогының шкаласы бойынша нәтижелерді талдау психологтың отбасылық қатынастардың ерекшеліктерін дәлірек түсінуіне ықпал етеді.

Ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынасты бағалау кезінде, ең алдымен, ата-ана тәрбиесінің басым түрі анықталады. Содан кейін ата-ана мен бала арасындағы байланыс оның оңтайлылығы тұрғысынан талданады. Ол үшін шкалалардың алғашқы үш тобы бойынша орташа бағалар салыстырылады: оңтайлы байланыс, эмоционалды қашықтық,

шоғырлану.

Жеке шкалаларды талдау ерекше қызығушылық тудырады, бұл көбінесе ата-ана мен бала арасындағы сәтсіз қарым-қатынастың ерекшеліктерін, осы қатынастардағы шиеленіс аймақтарын түсінудің кілті болып табылады.

Жиынтықты есептеу үшін әр жолдағы ұпайларды қосыңыз (мысалы: $1 + 24 + 47 + 70 + 93 = ?$). Бірінші бағандағы сұрақ нөмірі шкала нөмірін де көрсетеді (№14 сұрақ — «Серіктестік» шкаласы. Жолдағы ұпайлардың қосындысы сіздің отбасыңыздағы осы белгінің маңыздылығын көрсетеді.

Естеріңізге сала кетейік, дұрыс талдау кезінде жеке шкалалар бойынша бағалауды жазып қана қоймай, олардың қарым-қатынасын да қарастыру қажет. Бұл қақтығыстарды шешудің жолдарын табуға және оларды тудыратын себептерді толық анықтауға көмектеседі). Әдістеме психодиагностикалық әңгімені дайындауға және өткізуге көмектеседі.

Жауап парағы

Т.А.Ә. _____

Жасы _____ Жынысы _____ Білімі _____

Отбасылық өмір тәжірибесі _____ Мамандығы _____

Балалардың саны және жасы _____

Жауап нұсқаулары:

А — егер сіз осы ережемен толық келіссеңіз;

а- егер сіз осы ережемен жартылай келіссеңіз;

б — егер сіз осы ережемен жартылай келіспесеңіз;

Б — егер сіз осы ережемен толық келіспесеңіз.

№	Нұсқаулар	№	Нұсқаулар	№	Нұсқаулар	№	Нұсқаулар	№	Нұсқаулар
1	А а б Б	24	А а б Б	47	А а б Б	70	А а б Б	93	А а б Б
2	А а б Б	25	А а б Б	48	А а б Б	71	А а б Б	94	А а б Б
3	А а б Б	26	А а б Б	49	А а б Б	72	А а б Б	95	А а б Б
4	А а б Б	27	А а б Б	50	А а б Б	73	А а б Б	96	А а б Б
5	А а б Б	28	А а б Б	51	А а б Б	74	А а б Б	97	А а б Б
6	А а б Б	29	А а б Б	52	А а б Б	75	А а б Б	98	А а б Б
7	А а б Б	30	А а б Б	53	А а б Б	76	А а б Б	99	А а б Б
8	А а б Б	31	А а б Б	54	А а б Б	77	А а б Б	100	А а б Б
9	А а б Б	32	А а б Б	55	А а б Б	78	А а б Б	101	А а б Б
10	А а б Б	33	А а б Б	56	А а б Б	79	А а б Б	102	А а б Б
11	А а б Б	34	А а б Б	57	А а б Б	80	А а б Б	103	А а б Б
12	А а б Б	35	А а б Б	58	А а б Б	81	А а б Б	104	А а б Б
13	А а б Б	36	А а б Б	59	А а б Б	82	А а б Б	105	А а б Б
14	А а б Б	37	А а б Б	60	А а б Б	83	А а б Б	106	А а б Б
15	А а б Б	38	А а б Б	61	А а б Б	84	А а б Б	107	А а б Б
16	А а б Б	39	А а б Б	62	А а б Б	85	А а б Б	108	А а б Б
17	А а б Б	40	А а б Б	63	А а б Б	86	А а б Б	109	А а б Б
18	А а б Б	41	А а б Б	64	А а б Б	87	А а б Б	110	А а б Б
19	А а б Б	42	А а б Б	65	А а б Б	88	А а б Б	111	А а б Б
20	А а б Б	43	А а б Б	66	А а б Б	89	А а б Б	112	А а б Б
21	А а б Б	44	А а б Б	67	А а б Б	90	А а б Б	113	А а б Б
22	А а б Б	45	А а б Б	68	А а б Б	91	А а б Б	114	А а б Б
23	А а б Б	46	А а б Б	69	А а б Б	92	А а б Б	115	А а б Б

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.